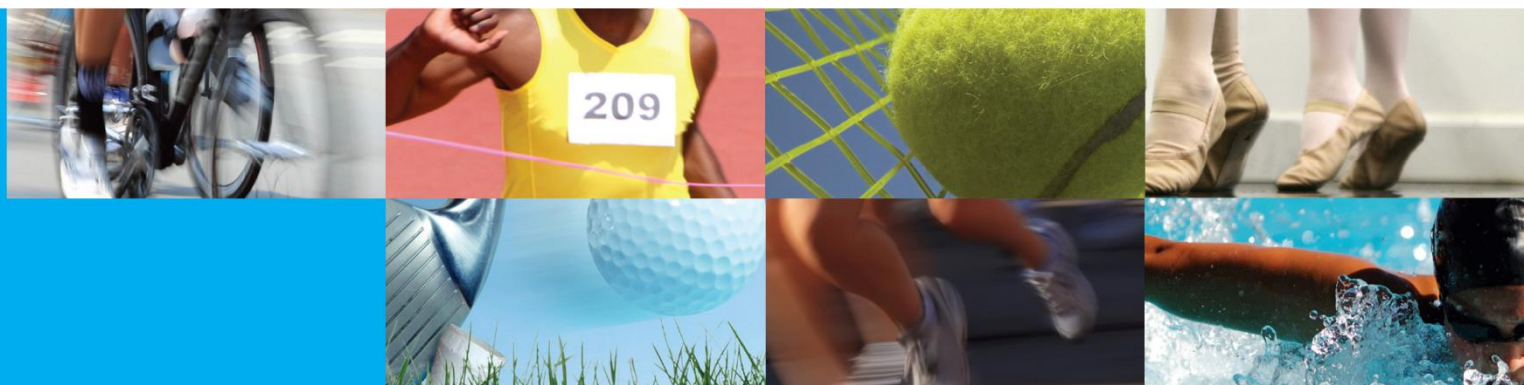

Vuelta 2020 in Utrecht en Brabant

Draagvlak onder inwoners en
prognose economische impact

Paul Hover

Anouk Brandsema

Vuelta 2020 in Utrecht en Brabant

Draagvlak onder inwoners en prognose economische impact

in opdracht van de gemeente Utrecht

**Paul Hover
Anouk Brandsema**

Mulier Instituut
sociaal-wetenschappelijk sportonderzoek

*Postbus 85445 | 3508 AK Utrecht
Herculesplein 269 | 3584 AA Utrecht
+31 (0)30 721 02 20 | www.mulierinstituut.nl
info@mulierinstituut.nl | [@mulierinstituut](https://www.instagram.com/mulierinstituut)*

Inhoudsopgave

Kerncijfers	7
1. Inleiding	9
1.1 Aanleiding	9
1.2 Doelstelling	9
1.3 Methode	9
1.4 Leeswijzer	9
2. Draagvlak onder inwoners	11
2.1 Houding ten aanzien van grote sportevenementen	11
2.2 Houding ten aanzien van Vuelta	13
2.3 Draagvlak inwoners gemeenten Utrecht en Breda	19
2.4 Conclusie	20
3. Prognose economische impact	21
3.1 Aanpak	21
3.2 Impact bezoekers	22
3.3 Impact renners en begeleiding	24
3.4 Impact ASO en partners	24
3.5 Impact vrijwilligers	25
3.6 Impact pers	25
3.7 Impact projectorganisatie	26
3.8 Impact totaal	28
3.9 Optimalisering economische impact	29
3.10 Conclusie	29
4. Conclusie	31
Literatuur	33
Bijlage 1 Vragenlijst en onderzoeksverantwoording	35
Bijlage 2 Toelichting economische impact	39
Bijlage 3 Berekening economische impact bezoekers	41

Kerncijfers

Provincie Utrecht en gemeente Utrecht

• Aandeel inwoners dat organisatie Vuelta 2020 steunt (%)	49
• Aandeel inwoners met intentie Vuelta 2020 te bezoeken (%)	35
• Aandeel inwoners met intentie Vuelta 2020 te volgen in media (%)	43
• Noodzaak extra activiteiten rondom Vuelta 2020 (%)	76
• Aandeel inwoners dat voordelen verwacht van Vuelta voor Utrecht (%)	40
• Aandeel inwoners dat geen voordelen verwacht van Vuelta voor Utrecht (%)	32
• Aandeel inwoners dat nadelen verwacht van Vuelta voor Utrecht (%)	41
• Aandeel inwoners dat geen nadelen verwacht van Vuelta voor Utrecht (%)	36
• Bezoeken aan Vuelta 2020 in gemeente Utrecht (aantal x 1.000)	340
• Economische impact Vuelta 2020 gemeente Utrecht (euro's x 1 miljoen)	11,9

Provincie Brabant en gemeente Breda

• Aandeel inwoners dat organisatie Vuelta 2020 steunt (%)	48
• Aandeel inwoners met intentie Vuelta 2020 te bezoeken (%)	27
• Aandeel inwoners met intentie Vuelta 2020 te volgen in media (%)	45
• Noodzaak extra activiteiten rondom Vuelta 2020 (%)	74
• Aandeel inwoners dat voordelen verwacht van Vuelta voor Brabant (%)	39
• Aandeel inwoners dat geen voordelen verwacht van Vuelta voor Brabant (%)	32
• Aandeel inwoners dat nadelen verwacht van Vuelta voor Brabant (%)	30
• Aandeel inwoners dat geen nadelen verwacht van Vuelta voor Brabant (%)	43
• Bezoeken aan Vuelta 2020 in gemeente Breda (aantal x 1.000)	75
• Economische impact Vuelta 2020 gemeente Breda (euro's x 1 miljoen)	1,6

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

De gemeenten Utrecht en Breda hebben - samen met de provincies Utrecht en Brabant - de ambitie om de *Vuelta d'España* (in 2020) in Utrecht en Brabant plaats te laten vinden. Er wordt gedacht aan de start van de Spaanse rittenkoers in de Domstad waarna de renners door Brabant koersen. Voor de gemeente Utrecht zou de start extra bijzonder zijn: met de start van de Vuelta wordt Utrecht de eerste stad ter wereld die door alle drie de grote wielerrondes (Tour, Vuelta, Giro) is aangedaan.

Het Mulier Instituut is gevraagd twee onderzoeksprojecten te verzorgen: 1) het uitvoeren van een schatting van de economische impact van het evenement en 2) het verzorgen van een onderzoek onder de bewoners van de provincies Utrecht en Brabant naar het draagvlak, de houding ten aanzien van het evenement en de bezoekenintentie. De opdracht is verstrekt door de gemeente Utrecht, maar ook Brabant en de gemeente Breda zijn onderwerp van studie.

1.2 Doelstelling

De doelstelling van het onderzoek is tweeledig.

1. Meten van het draagvlak, de houding ten aanzien van het evenement en de bezoekenintentie onder de bewoners van de provincies Utrecht en Brabant;
2. Schatten van de economische impact van de Vuelta in 2020 voor de gemeente Utrecht en voor de gemeente Breda.

1.3 Methode

De meting onder de bevolking van de twee provincies vond plaats door middel van een online enquête onder een panel dat representatief is voor de Nederlandse bevolking van zestien jaar en ouder. Dit betreft het GfK panel van GfK Netherlands BV. In beide provincies is dezelfde vragenlijst gebruikt, mede met het oog op de vergelijkbaarheid van de resultaten van de twee bevolkingsgroepen. De vragenlijst en de onderzoeksverantwoording zijn opgenomen in bijlage 1.

Voor het schatten van de economische impact diende de WESP-richtlijn prognose economische impact als leidraad. Hierbij is gebruikgemaakt van literatuurstudie ten behoeve van referentiecijfers, waaronder rapporten van het Mulier Instituut. Dit is aangevuld met informatie verkregen van experts. Voor een toelichting op de economische impact en de berekening, zie bijlagen 2 en 3. Willem de Boer (onderzoeker sporteconomie Hogeschool van Arnhem en Nijmegen) heeft namens de Werkgroep Evaluatie Sportevenementen (WESP) voor dit hoofdstuk een *peer-review* verzorgd.

1.4 Leeswijzer

Het volgende hoofdstuk handelt over de resultaten van het bevolkingsonderzoek. De prognose van de economische impact is becijferd in hoofdstuk 3. Conclusies en aanbevelingen staan in hoofdstuk 4. Aan het begin van dit rapport is een overzicht met kerncijfers opgenomen.

2. Draagvlak onder inwoners

Dit hoofdstuk beschrijft het draagvlak onder de inwoners van de provincies Utrecht en Brabant voor het organiseren van de Vuelta 2020. Als eerste wordt de houding ten aanzien van grote sportevenementen beschreven: zijn inwoners trots op hun provincie als zij grote sportevenementen organiseert? Vervolgens wordt dieper ingegaan op de houding ten opzichte van de Vuelta: welk aandeel van de bewoners is van plan de Vuelta te bezoeken wanneer deze wordt georganiseerd en welke voor- en nadelen verwachten de inwoners van het evenement? Tot slot wordt benoemd hoe inwoners van de gemeenten Utrecht en Breda staan tegenover het organiseren van de Vuelta in 2020.

2.1 Houding ten aanzien van grote sportevenementen

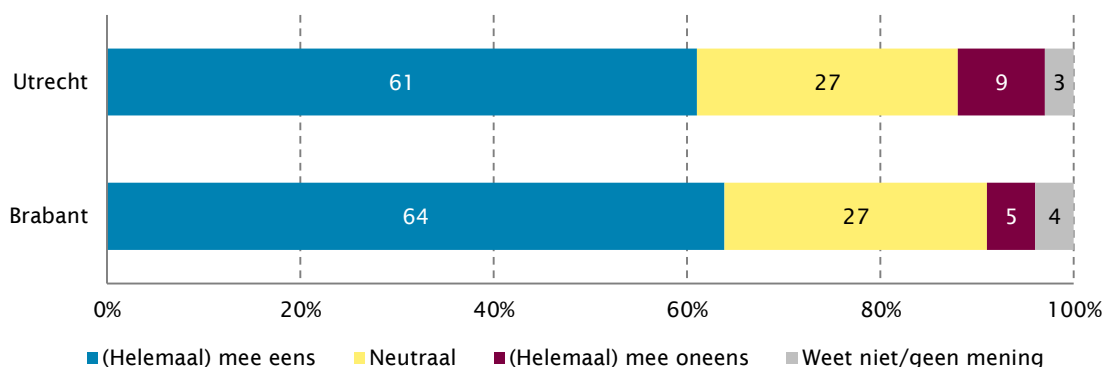
Steun voor grote sportevenementen

Twee derde van de inwoners van de provincies Utrecht (61%) en Brabant (64%) steunt dat de provincie regelmatig grote sportevenementen organiseert (figuur 2.1). De inwoners van Utrecht zijn het marginaal vaker oneens met dit beleid dan inwoners van Brabant (resp. 9% en 5%). Mannen zijn het vaker eens dan vrouwen (Utrecht: man 66%, vrouw 56%, Brabant: man 69%, vrouw 59%, niet in figuur).

“Veel bezoekers dus omzet voor middenstand. Aandacht voor de recreatiemogelijkheden van de provincie.”

“[Als nadeel verwacht ik] verkeersproblemen en daardoor kosten voor het bedrijfsleven.”

Figuur 2.1 Mate waarin inwoners het eens zijn met het beleid van de provincie om regelmatig grote sportevenementen naar de provincie te halen (inwoners 16 jaar en ouder, in percentages, Utrecht n=1.106, Brabant n=1.112)

Effecten grote sportevenementen

Drie kwart van de inwoners is (erg) trots wanneer in de provincie grote sportevenementen plaatsvinden (figuur 2.2). Inwoners van Utrecht zijn iets minder trots dan inwoners van Brabant (resp. 9% en 5% helemaal niet trots). Wanneer inwoners in de gemeente Utrecht of Breda wonen of in een straal van 10 kilometer om de stad, zijn zij meer trots op hun provincie bij het plaatsvinden van de Vuelta, dan wanneer zij meer dan 10 kilometer van de stad af wonen. Dit geldt vooral voor inwoners van de provincie Utrecht.

Figuur 2.2 Mate waarin inwoners trots zijn dat in de provincie grote sportevenementen plaatsvinden (inwoners 16 jaar en ouder, in percentages, Utrecht n=1.016, Brabant n=1.112)

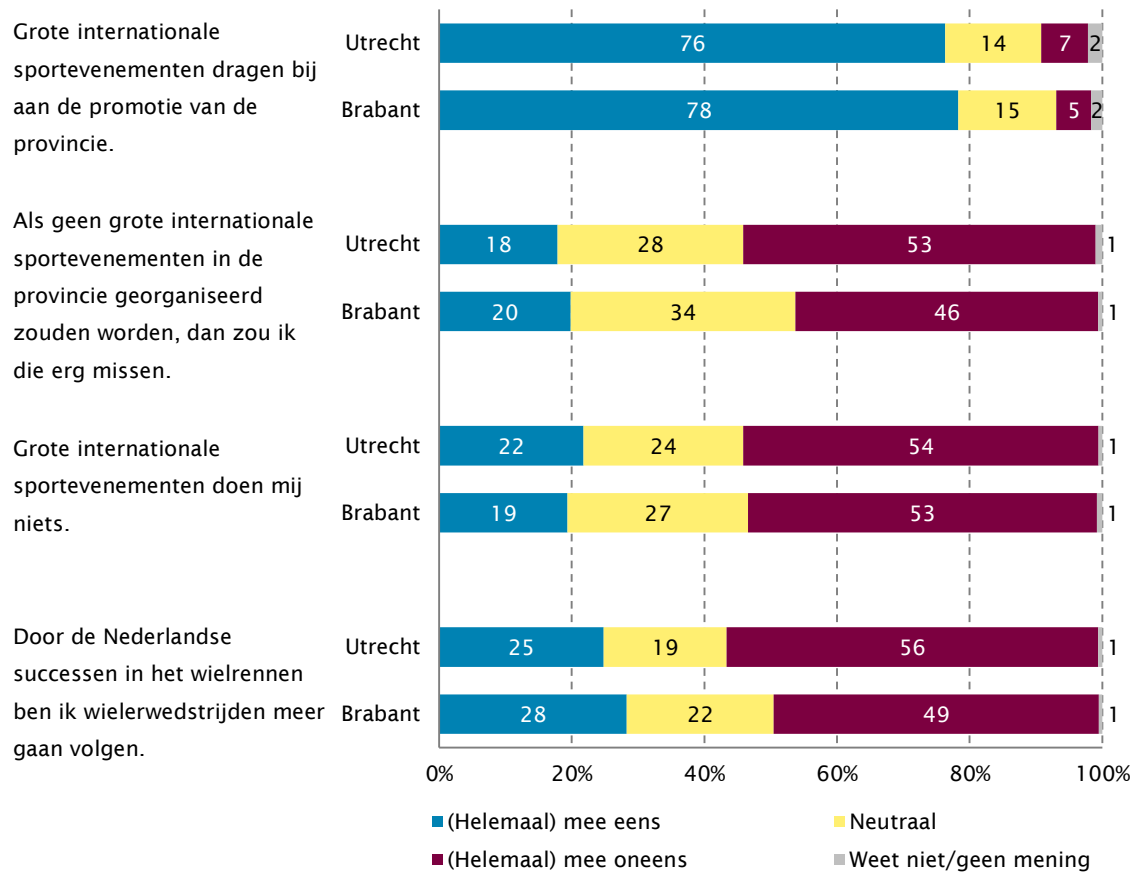

“Internationale bekendheid provincie Utrecht; aandacht voor fietsvriendelijk Nederland en Utrecht in het bijzonder; toename internationaal toerisme.”

“Het zal veel geld gaan kosten en wat levert het uiteindelijk op?”

De meeste inwoners van de twee provincies (Utrecht 76%, Brabant 78%) vinden dat grote internationale sportevenementen bijdragen aan de promotie van hun provincie (figuur 2.3). De helft van de inwoners is het oneens met de stelling dat sportevenementen hen niets doen (Utrecht 54%, Brabant 53%). Anderzijds zou de helft van de inwoners (Utrecht 53%, Brabant 46%) de grote internationale sportevenementen niet missen wanneer deze niet in de provincie zouden worden georganiseerd. Een vijfde geeft aan deze evenementen wel erg te missen wanneer deze niet plaats zouden vinden (Utrecht 18%, Brabant 20%). Een kwart van de inwoners (Utrecht 25%, Brabant 29%) is door Nederlandse successen meer wielervedstrijden gaan volgen. Een vijfde is neutraal en de helft is niet meer wielervedstrijden gaan volgen.

Figuur 2.3 Effecten grote sportevenementen (inwoners 16 jaar en ouder, in percentages, Utrecht n=1.016, Brabant n=1.112)

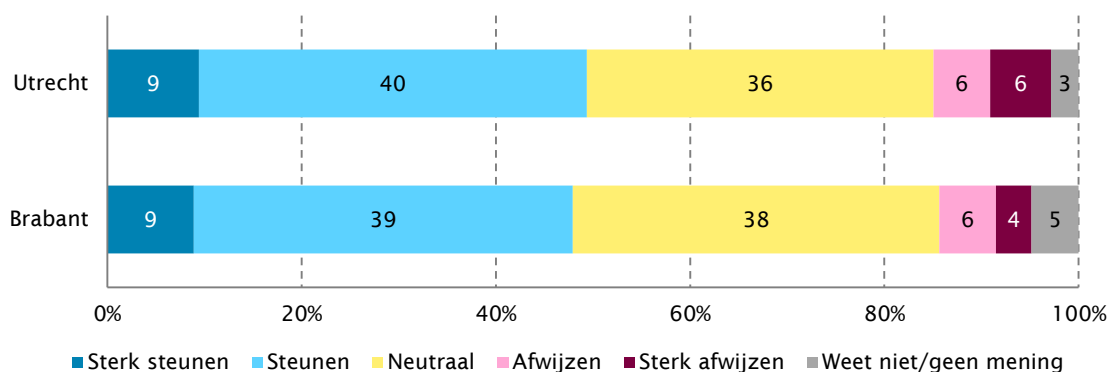
2.2 Houding ten aanzien van Vuelta

Steun voor Vuelta

De helft van de inwoners van de provincies zal de organisatie voor de Vuelta in 2020 (sterk) steunen (Utrecht 49%, Brabant 48%, figuur 2.4). Een tiende van de inwoners zal deze organisatie (sterk) afwijzen (Utrecht 12%, Brabant 10%). Wanneer inwoners het afgelopen jaar zelf in het fietsen actief zijn geweest¹, steunen zij de organisatie van de Vuelta vaker dan wanneer zij nog nooit gefietst hebben (resp. 65% en 35%; niet in figuur). Inwoners die niet actief fietsen, zijn vaker neutraal (46%) over de organisatie van de Vuelta dan inwoners die in het verleden (32%) of het afgelopen jaar (25%) hebben gefietst.

¹ Met fietsen wordt wielrennen, toerfietsen of mountainbiken bedoeld.

Figuur 2.4 Mate van steun voor organisatie Vuelta 2020 in de provincie (inwoners 16 jaar en ouder, in percentages, Utrecht n=1.016, Brabant n=1.112)

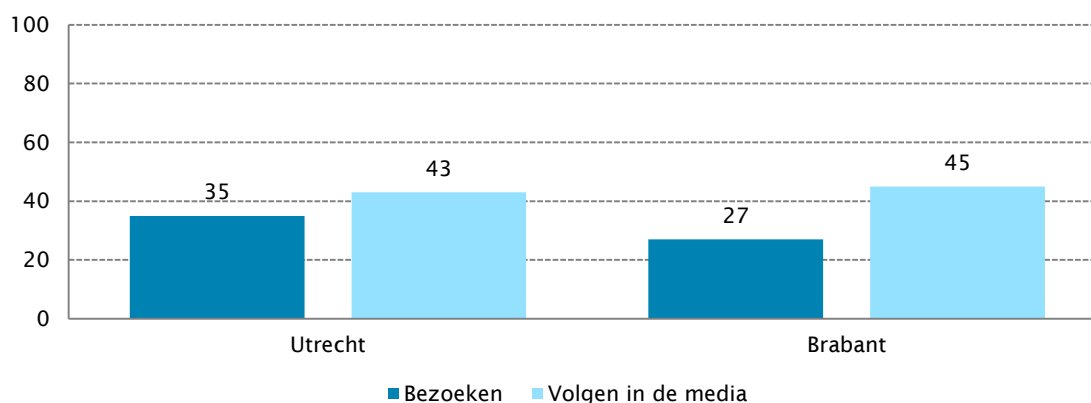
Volgintentie

Ruim de helft van de inwoners van Utrecht en Brabant heeft als intentie om in 2020 de Vuelta te bezoeken en/of te volgen in de media (Utrecht 60%, Brabant 58%). Daarvan zijn de meesten van plan om de Vuelta te volgen in de media (figuur 2.5). Een derde van de inwoners is niet van plan de Vuelta te volgen en/of te bezoeken (Utrecht 30%, Brabant 33%, niet in figuur) en een tiende weet het (nog) niet (Utrecht 10%, Brabant 10%).

*“Aandacht van journalisten uit het buitenland en binnenland voor onze mooie provincie [...].
Resultaat: meer toeristen en dus omzet voor de ondernemers.”*

“Hoge kosten [voor de organisatie van Vuelta], die beter aan de lage inkomens of ouderen besteed kunnen worden.”

Figuur 2.5 Aandeel inwoners van plan om Vuelta te bezoeken en/of te volgen in de media* (inwoners 16 jaar en ouder, in percentages, Utrecht n=1.016, Brabant n=1.112)

Inwoners van Utrecht hebben iets vaker de intentie om het evenement te bezoeken dan inwoners van Brabant (resp. 35% en 27%). Intentie is echter niet altijd een goede voorspeller van gedrag, waardoor deze cijfers een indicatie geven.

“Extra gezellige sfeer in de binnenstad net als met de Tour de France.”

“Ik vind dat de Vuelta gewoon in Spanje moet starten. Ik vind internationale toernooien (zoals WK en EK) in allerlei sporten veel belangrijker.”

Vooraf inwoners van Utrecht hebben vaker de intentie om het evenement te bezoeken wanneer zij inwoner zijn van de gemeente Utrecht (46%), dan inwoners van Brabant wanneer zij inwoner zijn van de gemeente Breda (28%, niet in figuur). In de provincie Brabant lijkt afstand minder een rol te spelen en hebben inwoners evenveel intentie om te gaan wanneer zij 10 of 30 kilometer van de stad afwonen. In Utrecht neemt deze intentie af naarmate inwoners verder van de stad afwonen (20 km 28%, > 30 km 19%). De meesten zijn van plan het evenement te volgen op de televisie (tabel 2.1). Internet, sociale media en kranten volgen op de tweede plek.

Tabel 2.1 Wijze waarop inwoners van plan zijn in 2020 de Vuelta te volgen in de media (inwoners 16 jaar en ouder die van plan zijn Vuelta te volgen, in percentages, meer antwoorden mogelijk)

	Utrecht n=698	Brabant n=854
Ja, volgen op televisie	80	85
Ja, volgen op internet en/of sociale media	36	35
Ja, volgen in kranten	31	33
Ja, volgen op radio	12	15

Wanneer inwoners niet van plan zijn om de Vuelta te volgen en bezoeken, dan is dit vooral omdat zij niet van wielrennen of sport in het algemeen houden (tabel 2.2). Een klein aandeel (Utrecht 3%, Brabant 4%) ervaart dat het volgen en/of bezoeken van de Vuelta niet te combineren is met hun gezin. In Brabant ervaart 3 procent dat het evenement te ver reizen is. Dit geldt enkel voor inwoners die 10 kilometer of meer van Breda wonen. Andere redenen die inwoners opgeven zijn onder andere: te duur, te druk en dat ze het geen Nederlands evenement vinden.

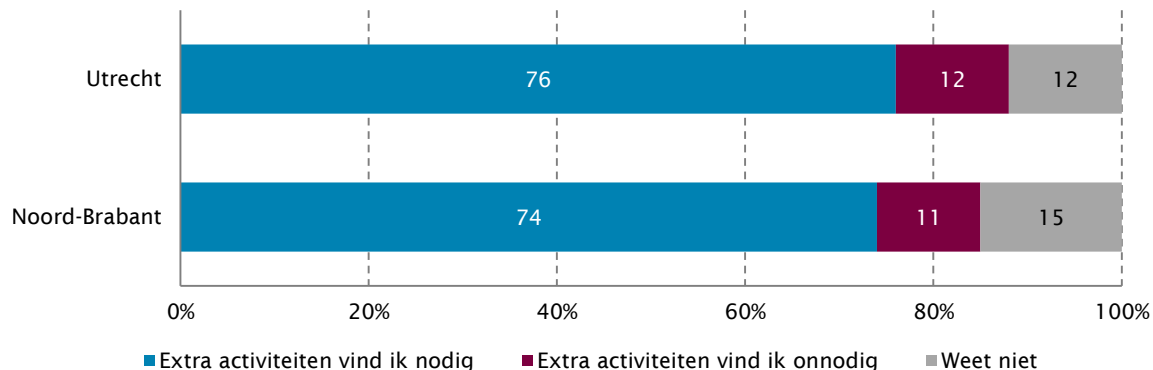
Tabel 2.2 Redenen om Vuelta niet te bezoeken en/of volgen in media (16 jaar en ouder, in percentages, meer antwoorden mogelijk, basis is inwoners die niet van plan zijn de Vuelta te volgen en/of te bezoeken)

	Utrecht n=361	Brabant n=408
Houd niet van wielrennen	62	67
Houd niet van sport	24	24
Niet te combineren met werk/gezin	3	4
Verwacht geen Nederlandse topprestaties	2	2
Te ver reizen	0	3
Anders	23	15
Weet niet/geen mening	7	4

Extra activiteiten

Het merendeel van de inwoners van de twee provincies vindt het belangrijk dat rondom de Vuelta 2020 extra activiteiten worden georganiseerd (figuur 2.6). Een tiende van de inwoners vindt het onnodig om extra activiteiten rondom de Vuelta 2020 te organiseren (Utrecht 12%, Brabant 11%). Circa een tiende heeft hier geen mening over (Utrecht: 12%, Brabant 15%).

Figuur 2.6 Noodzaak extra activiteiten rondom Vuelta 2020 (inwoners 16 jaar en ouder, in percentages, Utrecht n=1.016, Brabant n=1.112)

Dat sportieve activiteiten rondom de Vuelta worden georganiseerd, vinden inwoners van de twee provincies het meest belangrijk (Utrecht 43%, Brabant 44%, tabel 2.3). Dit wordt gevolgd door promotie van de fiets (Utrecht 34%, Brabant 30%), culturele activiteiten (Utrecht 29%, Brabant 30%), activiteiten op scholen (Utrecht 29%, Brabant 27%) en aandacht voor duurzaamheid (Utrecht 27%, Brabant 25%).

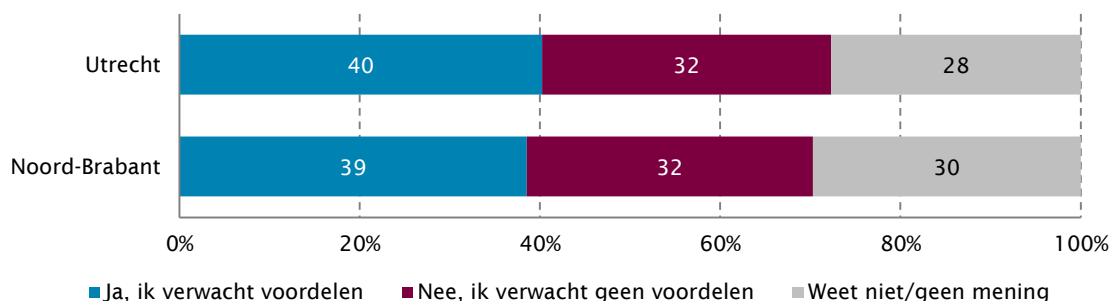
Tabel 2.3 Onderwerpen voor extra activiteiten die belangrijk zijn rondom Vuelta 2020 (inwoners 16 jaar en ouder, in percentages, maximaal drie antwoorden mogelijk)

	Utrecht n=771	Brabant n=829
Sportieve activiteiten	43	44
Promotie van de fiets	34	30
Culturele activiteiten	29	30
Activiteiten op scholen	29	27
Aandacht voor duurzaamheid	27	25
Aandacht voor geschiedenis Nederland-Spanje	17	16

Voor- en nadelen

Twee vijfde verwacht voordelen wanneer de Vuelta in hun provincie wordt georganiseerd (Utrecht 40%, Brabant 39%, figuur 2.7). De meeste voordelen (61%) verwachten inwoners van de toename van (inter)nationale aandacht voor de provincie en/of de stad Utrecht/Breda (niet in figuur). Met als gevolg meer naamsbekendheid en toerisme. Vervolgens verwachten inwoners (34%) een impuls voor de lokale economie, vooral doordat de toerisme naar verwachting toeneemt. Tot slot worden als voordelen genoemd: toename aandacht voor sport, aanvullende activiteiten en een toename in de sfeer en lokale trots (1-2%). Wanneer inwoners voordelen verwachten van het organiseren van de Vuelta, dan steunen zij vaker het organiseren van de Vuelta (niet in figuur).

Figuur 2.7 Aandeel dat voordelen verwacht van het organiseren van de Vuelta voor de provincie (inwoners 16 jaar en ouder, in percentages, Utrecht n=1.016, Brabant n=1.112)

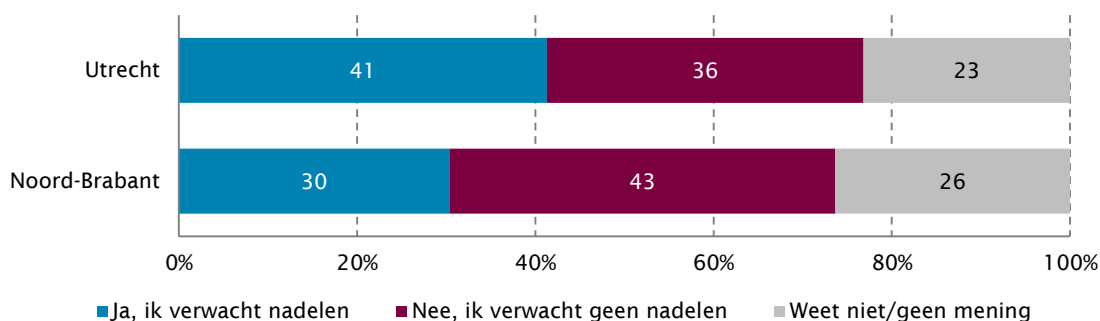

“Uiteindelijk financieel gewin als gevolg van de activiteiten (korte termijn) en de promotie (lange termijn).”

“Verkeerschaos, vertraging stads- en streekvervoer, mensen die niet bij hun bestemming kunnen komen door uitval, omleidingen of wegafsluitingen. Een ander nadeel is dat het weggegooid belastinggeld is en alleen de commercie eraan verdient.”

De twee provincies verschillen enigszins in de mate waarin inwoners nadelen verwachten (Utrecht 41%, Brabant 30%, figuur 2.8). Inwoners van beide provincies verwachten vooral (38%) dat met het evenement te hoge kosten gemoeid gaan en dat het evenement gaat leiden tot te veel verkeershinder en drukte op de weg (34%, niet in figuur).

Figuur 2.8 Aandeel dat nadelen verwacht van het organiseren van de Vuelta voor de provincie (inwoners 16 jaar en ouder, in percentages, Utrecht n=1.016, Brabant n=1.112)

Verder zien inwoners nadelen in de toename van drukte en overlast in de stad (14%), grotere kans op terreurdreigingen of vandalisme (6%) en milieuvervuiling (3%). Inwoners van de stad zelf (of binnen een straal van 10 km) verwachten meer nadelen met betrekking tot drukte in de stad, hinder voor de lokale bevolking en een toename aan toerisme (waardoor drukte in stad toeneemt). Vrouwen verwachten meer last van drukte dan mannen (resp. 19% en 9%).

De helft van de inwoners van provincie Utrecht (53%) die voordelen verwacht door het organiseren van de Vuelta, verwacht tevens nadelen (tabel 2.4). Ook wanneer inwoners uit Utrecht geen voordelen verwachten bij de Vuelta, verwacht de helft (50%) nadelen. In Brabant ligt dit aandeel lager: 44 procent van de inwoners die voordelen verwacht, verwacht tevens nadelen bij het organiseren van de Vuelta. Een derde (35%) van de inwoners die geen voordelen verwacht, verwacht nadelen.

Tabel 2.4 Aandeel dat voor- en nadelen verwacht voor het organiseren van de Vuelta voor de provincie (inwoners 16 jaar en ouder, in percentages)

	Utrecht			Brabant		
	Verwacht voordelen n=416	Verwacht geen voordelen n=336	Weet niet/ geen mening n=264	Verwacht voordelen n=432	Verwacht geen voordelen n=363	Weet niet/ geen mening n=317
Verwacht nadelen	53	50	14	44	35	8
Verwacht geen nadelen	40	42	22	50	52	25
Weet niet/ geen mening	7	8	64	6	13	67

“Grotere belangstelling voor de wielersport.”

“Verstopte wegen, geen vrije passage voor niet-fietsliefhebbers in de provincie.”

Beoefenen en volgen van wielersport

Een kleine helft van de inwoners heeft nog nooit gefietst² (Utrecht 45%, Brabant 51%, tabel 2.5).

Mannen beoefenen vaker actief de wielersport van vrouwen (resp. 38% en 23%, niet in tabel). Een derde van de mannen heeft nog nooit gefietst (37%) ten opzichte van bijna twee derde van de vrouwen (60%). Een derde van de inwoners van de twee provincies volgt soms wielersport in de media (Utrecht 37%, Brabant 31%), tevens een derde volgt nooit wielersport in de media (Utrecht 29%, Brabant 29%). Mannen boven de 50 jaar volgen wielersport vaker intensief dan mannen onder de vijftig jaar (16-34 jaar 15%, 65+ 37%). Bij vrouwen is dezelfde trend te zien, alleen ligt het aandeel voor vrouwen gemiddeld een stuk lager (16-34 jaar 2%, 65+ 14%). Gemiddeld volgt 21 procent van de mannen en 8 procent van de vrouwen de wielersport regelmatig.

Tabel 2.5 Beoefenen en volgen van wielersport (inwoners 16 jaar en ouder, in percentages)

	Utrecht n=1.016	Brabant n=1.112
Afgelopen 12 maanden gefietst	33	29
Afgelopen 12 maanden niet gefietst, maar in verleden wel	22	21
Nog nooit gefietst	45	51
Volgt vaak wielersport in media	13	16
Volgt regelmatig wielersport in media	20	24
Volgt soms wielersport in media	37	31
Volgt nooit wielersport in media	29	29
In 2015 1 ^{ste} of 2 ^e etappe Tour de France bezocht	31	7
In 2015 1 ^{ste} of 2 ^e etappe Tour de France niet bezocht	69	93

2.3 Draagvlak inwoners gemeenten Utrecht en Breda

In de gemeenten Utrecht (Gemeente Utrecht, 2017) en Breda (Gemeente Breda, 2017) zijn onder inwoners vragen afgenomen om te inventariseren hoe de inwoners staan tegenover het organiseren van de Vuelta in 2020. Dit onderzoek is niet uitgevoerd door het Mulier Instituut. De belangrijkste resultaten komen hier aan bod.

63 procent van de inwoners van gemeente Utrecht steunt het beleid om regelmatig een groot sportevenement naar de stad te halen. 13 procent steunt dit beleid niet. In gemeente Breda steunt 70 procent dit beleid en steunt 7 procent het beleid niet. Het merendeel van de inwoners van gemeente Utrecht (83%) en gemeente Breda (84%) is van mening dat internationale sportevenementen bijdragen aan de promotie van de stad. Zowel in Utrecht als Breda is 6 procent er niet van overtuigd dat deze evenementen bijdragen aan de promotie van de stad. Bijna drie kwart (73%) van de Utrechters is er trots op dat grote sportevenementen in Utrecht worden georganiseerd. Ruim drie kwart (79%) van de inwoners van Breda is trots dat deze evenementen in Breda worden georganiseerd. Daarvan is een derde (Utrecht 30%, Breda 35%) erg trots.

² Met fietsen wordt wielrennen, toerfietsen of mountainbiken bedoeld.

Ruim de helft van de inwoners van beide steden ondersteunt het plan om de start van de Vuelta naar Utrecht (55%) of Breda (61%) te halen. 19 procent van de inwoners van Utrecht geeft hier geen steun aan en ruim een kwart (27%) is neutraal of weet het niet. In de gemeente Breda geeft 17 procent hier geen steun aan en is 22 procent neutraal of weet het niet. Voor inwoners van beide steden is toegankelijkheid en bereikbaarheid van het evenement het meest belangrijk (Utrecht 61%, Breda 68%). Utrecht of Breda als fietsstad staat voor beide steden op de tweede plaats (Utrecht 46%, Breda 42%). Duurzaamheid wordt door inwoners van de gemeente Utrecht relatief hoog aangeschreven (39%, Breda 21%).

Over het algemeen zijn inwoners van de gemeenten Utrecht en Breda iets positiever ten opzichte van grote internationale sportevenementen en het organiseren van de Vuelta dan inwoners van de provincies Utrecht en Brabant. Inwoners van de twee steden zijn eerder van mening dat dit bijdraagt aan promotie van de stad (Utrecht 83%, Breda 84%) dan inwoners van de twee provincies aan promotie van de provincie (Utrecht 76%, Breda 78%). Tevens zijn inwoners van de steden vaker erg trots wanneer deze evenementen in Utrecht (30%) of Breda (35%) georganiseerd worden, dan inwoners van de provincie (Utrecht 22%, Brabant 28%). Inwoners van Utrecht en Breda steunen ook meer het plan om de start van de Vuelta naar Utrecht (55%) of Breda (61%) te halen dan inwoners van de provincie (Utrecht 49%, Brabant 48%).

2.4 Conclusie

Bijna de helft van de inwoners van de provincies Utrecht (49%) en Brabant (48%) steunen het organiseren van de Vuelta in 2020. Een derde van de inwoners staat hier neutraal tegenover (Utrecht 36%, Brabant 38%). Drie kwart van de inwoners (Utrecht 69%, Brabant 77%) is trots wanneer de provincie grote sportevenementen organiseert. Inwoners van de steden Utrecht en Breda zijn iets positiever ten opzichte van grote sportevenementen dan inwoners van de provincies Utrecht en Brabant. Twee vijfde van de inwoners verwacht voordelen wanneer de Vuelta in hun provincie wordt georganiseerd (Utrecht 40%, Brabant 39%). In Utrecht verwacht 41 procent nadelen en in Brabant verwacht 30 procent nadelen. Overwegend zijn inwoners vaker positief wanneer ze verwachten dat de organisatie van de Vuelta voordelen oplevert en wanneer zij actief aan wielersport doen.

3. Prognose economische impact

De Vuelta leidt tot bestedingen in de gemeente Utrecht, in de gemeente Breda en daarbuiten. In dit hoofdstuk wordt de economische impact vooraf zo goed mogelijk geschat. Hierbij worden de volgende groepen in ogenschouw genomen: bezoekers, renners en begeleiders, Amaury Sport Organisation (ASO) en partners, vrijwilligers, pers en de projectorganisatie. Het evenement is een gezamenlijke ambitie van de provincies Utrecht en Brabant en de gemeenten Utrecht en Breda en er wordt met een gezamenlijke begroting gewerkt.

3.1 Aanpak

De economische impact heeft betrekking op extra bestedingen als gevolg van het plaatsvinden van het evenement.³ Zie bijlage 3 voor meer informatie over de berekening van de economische impact. Tot de Vuelta in 2020 worden op verzoek van de opdrachtgever de onderstaande activiteiten gerekend.

Wanneer andere activiteiten plaatsvinden (o.a. andere lengte, andere finishlocaties) verandert ook de economische impact.⁴

- Ploegenvoorstelling in Utrecht op donderdag 13 augustus 2020;
- Tijdrit Utrecht-Utrecht van 20-30 kilometer op vrijdag 14 augustus 2020;
- Etappe Utrecht-Den Bosch van circa 175-200 kilometer op zaterdag 15 augustus 2020;
- Etappe Breda-Breda van circa 175-200 kilometer op zondag 16 augustus 2020.

De schatting van de economische impact is voor een belangrijk deel gebaseerd op het onderzoek naar de economische impact van de Tourstart in Utrecht in 2015 (Hover & Bakker, 2015; Van Bottenburg et al., 2015) en de economische impact van de Giro in Gelderland in 2016 (Dijk et al., 2016).⁵

De resultaten van de onderzoeken naar de Tourstart en de Giro bieden goede referenties, maar zijn niet een-op-een toegepast omdat de Vuelta een ander evenement is dan de Tour en de Giro. Het beeld is dat de Vuelta minder aanspreekt dan de Tour. De Vuelta staat qua imago ook enigszins in de schaduw van de Giro (zeker gezien de winst van Tom Dumoulin in 2017). Bij het gebruik van de referentiecijfers van de Tour in 2015 en de Giro in 2016, dient er verder rekening mee gehouden te worden dat beide evenementen plaatsvonden onder (zeer) zomerse omstandigheden en Nederlanders meestreden om podiumplaatsen. Dit heeft waarschijnlijk het aantal bezoekers, en daarmee de economische impact, opgestuwd. Bij het aantal bezoekers zoals in dit rapport wordt geprognosticeerd, is eveneens uitgegaan van goede weersomstandigheden en deelname van de beste Nederlandse renners.

³ Side-events maken derhalve geen onderdeel van deze studie uit. Dat is in dit stadium te vroeg omdat plannen rond side-events nog niet zijn uitgekristalliseerd.

⁴ Dit is niet uitgesloten omdat de ASO aanpassingen van de activiteiten en/of etappes kan bedingen.

⁵ Het onderzoek naar de economische impact van de Vuelta in Drenthe in 2009 leent zich niet goed voor referentiecijfers omdat dat onderzoek gericht was op de impact in de provincie. Bovendien vond het evenement acht jaar geleden plaats.

Heel Nederland had in 2016 tijdens de Giro in Gelderland meivakantie (schoolvakantie) en tijdens de start van de Tour in Utrecht in 2015 had de regio Noord zomervakantie (schoolvakantie). Tijdens de Vuelta in 2020 hebben alle Nederlandse scholen zomervakantie. Enerzijds zal dat naar verwachting leiden tot meer toeristisch en recreatieve (dag)bezoekers in de gemeenten waar de Vuelta georganiseerd zal worden (en vermoedelijk een verhoging van het aandeel additionele bezoekers). Daar staat tegenover dat een deel van de lokale inwoners op vakantie is en daardoor het evenement niet zal bezoeken (al zou een deel er ook rekening mee kunnen houden en de vakantieplanning op de Vuelta afstemmen). Het is onduidelijk of/hoe de vakantieperiode het aantal bezoekers zal beïnvloeden. Te verwachten is dat de weersomstandigheden een grotere invloed hebben op de bezoekersaantallen dan de vakantieperiode. Regenachtige omstandigheden zetten een rem op het aantal bezoekers, temeer omdat er voor het evenement geen toegangskaarten gekocht hoeven te worden en het besluit voor een bezoek tot het laatste moment - als de weersvoorspellingen duidelijk zijn - uitgesteld kan worden. Zo is te verwachten dat bij de start van de Tour de France van 2017 in Düsseldorf meer bezoekers op de been zouden zijn geweest als het niet had geregend.

3.2 Impact bezoekers

Bezoekers en bezoeken

In het kader van de economische impact die door uitgaven van bezoekers wordt gerealiseerd, is het onderscheid tussen additionele en niet-additionele bezoekers belangrijk. Additionele bezoekers zijn bezoekers die zonder het evenement niet in de gemeente (Utrecht of Breda) zouden zijn. Er zijn thans geen *bids* voor de Vuelta 2020 bekend in een straal van 100 kilometer rond Utrecht of Brabant. Daarom worden alle lokale inwoners - inwoners van de gemeenten Utrecht en Breda - niet tot de additionele bezoekers gerekend.⁶

Voor de eerste drie dagen samen worden in Utrecht 272.000 bezoekers verwacht die samen 340.000 bezoeken afleggen. Het aantal bezoekers van de tweede etappe met start en finish in Breda wordt geraamd op 70.000 personen (tabel 3.1). Omdat de etappe in Breda één dag betreft, is het aantal bezoekers gelijk aan het aantal bezoeken.⁷

⁶ Als er wel een alternatieve locatie voor de Vuelta in 2020 in de regio zou zijn, dan zouden de lokale inwoners die bij het plaatsvinden van de start van de Vuelta zeker of waarschijnlijk op de alternatieve locatie geweest zouden zijn, wel als additioneel beschouwd worden.

⁷ Deze inschattingen zijn gebaseerd op bezoekersaantallen van de Tourstart en de start van de Giro in 2016. De enquête onder de bevolking van de provincies Utrecht en Brabant van 16 jaar en ouder leert dat achtereenvolgens 35 procent en 27 procent zegt in 2020 de Vuelta te zullen bezoeken (hoofdstuk 2). Die aandelen leiden tot hogere bezoekcijfers van die in tabel 3.1. De cijfers in tabel 3.1 zijn niet aangepast omdat grotere waarde wordt gehecht aan gerealiseerde bezoekersaantallen bij referentie-evenementen dan aan de bezoekenintentie voor een evenement over een kleine drie jaar.

Tabel 3.1 Schatting aantal bezoekers in gemeenten Utrecht en Breda, in aantallen

	Utrecht	Breda
Ploegenvoorstelling	15.000	0
Proloog	225.000	0
Eerste etappe	100.000	0
Tweede etappe	0	70.000
Bezoeken totaal	340.000	70.000
Bezoekers totaal	272.000	70.000

Economische impact

De economische impact die door het aantal hiervoor becijferde bezoekers in de gemeenten Utrecht en Breda wordt gerealiseerd, wordt geschat op achtereenvolgens ongeveer 10,9 en 1,6 miljoen euro (tabel 3.2). Zie bijlage 3 voor een specificatie van de berekening.

Tabel 3.2 Schatting economische impact bezoekers, in euro's (afgerond), aantallen en procenten

	Utrecht	Breda
-		
Aantal bezoeken	340.000	70.000
Aantal bezoekers	272.000	70.000
addit. bezoekers	113.000	35.000
Aantal Nederlandse addit. bezoekers	99.000	27.000
Aantal buitenlandse addit. bezoekers	14.000	8.000
Gemiddelde verblijfsduur addit. bezoekers uit NL (dagen)	1,5	1,0
Gemiddelde verblijfsduur addit. bezoekers uit buitenland (dagen)	2,1	1,0
Gemiddelde uitgaven addit. bezoekers uit NL (€)	23	23
Gemiddelde uitgaven addit. bezoekers uit buitenland per dag (€)	43	43
Aandeel overnachters onder addit. bezoekers uit NL (%)	15	5
Aandeel overnachters onder addit. bezoekers uit buitenland (%)	40	20
Gemiddelde overnachtingsduur addit. bezoekers uit NL (overnachtingen)	2,1	1,0
Gemiddelde overnachtingsduur addit. bezoekers uit buitenland (overnachtingen)	2,9	1,0
Gemiddelde uitgaven p. overnachting p. addit. bezoeker uit NL (€)	38	35
Gemiddelde uitgaven p. overnachting p. addit. bezoeker uit buitenland (€)	50	45
<u>Economische impact</u>		
Daguitgaven (€)	8.148.000	1.448.000
Uitgaven overnachten (€)	2.730.000	107.000
Totaal	10.878.000	1.555.000

3.3 Impact renners en begeleiding

Op basis van de beschikbare informatie, wordt aangenomen dat bij de start van de Vuelta 22 wielerploegen staan die samen 198 renners tellen. Naast renners telt elke ploeg gemiddeld dertien begeleiders, waaronder teammanagers, chauffeurs, trainers en mecaniciens. De assumptie is dat alle renners en hun begeleiders additioneel zijn. Uitgangspunt is dat alle teams gedurende alle dagen dat er in Nederland wordt gekoerst, in Utrecht overnachten. Gezien de geplande opening van nieuwe hotels in de gemeente Utrecht (o.a. Amrâth) is er voldoende beddencapaciteit. Bovendien is er na overleg met de opdrachtgever vanuit gegaan dat de Utrechtse hotels waar de teams verblijven, kunnen voldoen aan de hotelscreening die de ASO doet (o.a. op het gebied van veiligheid en serviceniveau).⁸ Onderzoeken wijzen uit dat een professionele wielerploeg tijdens een meerdaagse wielerronde 6.000 euro per dag spendeert (o.a. Hogeschool van Rotterdam & MeerWaarde, 2010). Als dit uitgangspunt wordt verdisconteerd, leidt dat tot 726.000 euro aan additionele bestedingen door wielerploegen in de gemeente Utrecht (tabel 3.3) en tot 66.000 euro in de gemeente Breda. De kosten voor overnachtingen worden voor de ploegen naar verwachting door ASO betaald, maar zijn onder dit kopje opgenomen.

Tabel 3.3 Schatting economische impact renners en begeleiders, in euro's (afgerond)

	Utrecht	Breda
Aantal teams	22	22
Aantal renners	198	198
Aantal begeleiding	286	286
Aandeel additioneel	100%	100%
Gemiddelde verblijfsduur in dagen in gemeente Utrecht/Breda	5,5	0,5
Gemiddelde bestedingen per etmaal per team	6.000	6.000
Economische impact gemeenten Utrecht/Breda	726.000	66.000

3.4 Impact ASO en partners

De afvaardiging van rechthouder ASO en partners (o.a. sponsors) telt naar verwachting 475 personen. Dit betreft ASO-medewerkers, partners, medici, agenten en beveiligers. Net als voor de teams, wordt voor de ASO aangenomen dat al deze personen additioneel zijn. De verblijfsduur (dagen) en het aantal overnachtingen wordt voor Utrecht en Breda op respectievelijk zes en 0,5 geraamd. Alle personen overnachten in de gemeente Utrecht, zo wordt aangenomen, en de prijs per persoon per nacht bedraagt gemiddeld 150 euro in Utrecht en gemiddeld 125 euro in Breda. De aanwezigheid van de ASO en partners leidt naar verwachting tot een economische impact van 499.000 euro voor de gemeente Utrecht en tot 6.000 euro voor de gemeente Breda (tabel 3.4).

⁸ Er wordt vanuit gegaan dat de teams tijdens de Nederlandse etappes niet wisselen van hotel. Dat is plausibel omdat de reistijden acceptabel zijn en wisseling van hotel ook extra screening van hotels met zich meebrengt, wat niet kostenefficiënt is.

Tabel 3.4 Schatting economische impact ASO en partners, in euro's (afgerond)

	Utrecht	Breda
Aantal	475	475
Aandeel additioneel	100%	100%
Gemiddelde verblijfsduur in dagen in gemeente Utrecht/Breda	6	0,5
Gemiddelde dagbestedingen per persoon (€)	25,00	25,00
Aandeel overnachters in Utrecht/Breda	100%	0%
Gemiddelde prijs per overnachting per persoon (€)	150	125
Economische impact gemeenten Utrecht/Breda	499.000	6.000

3.5 Impact vrijwilligers

Ingeschat wordt dat tijdens Vuelta 2020 in Utrecht 1.200 vrijwilligers actief zijn en in Breda 750 en dat zes op de tien vrijwilligers zonder de Vuelta niet in de gemeenten aanwezig zouden zijn geweest. De gemiddelde verblijfsduur wordt geraamd op vier dagen in Utrecht en één dag in Breda en de gemiddelde dagbestedingen liggen rond gemiddeld 12,50 euro per persoon. De helft van de vrijwilligers zal naar verwachting niet thuis overnachten. De gemiddelde prijs voor een overnachting wordt geraamd op vijf euro per persoon per nacht. Dit bedrag is relatief laag omdat de ervaring leert dat vrijwilligers in groten getale bij vrienden, familie of kennissen (en op een camping) zullen overnachten. De economische impact voor de gemeenten Utrecht en Breda veroorzaakt door vrijwilligers wordt geraamd op 43.000 en 7.000 euro (tabel 3.5).

Tabel 3.5 Schatting economische impact vrijwilligers, in euro's (afgerond)

	Utrecht	Breda
Aantal	1.200	750
Aandeel additioneel	60%	60%
Gemiddelde verblijfsduur in dagen	4	1
Gemiddelde dagbestedingen per persoon (€)	12,50	12,50
Aandeel overnachters in Utrecht/Breda	50%	50%
Gemiddelde prijs per overnachting per persoon (€)	5,00	5,00
Economische impact	43.000	7.000

3.6 Impact pers

De organisatie van een evenement als de Vuelta leidt tot een toestroom van mediavertegenwoordigers, waaronder journalisten, fotografen, filmploegen en facilitaire medewerkers. Volgens Unipublic (z.d.) zijn dit voor alle weken en alle gemeenten samen 1.400 personen. Aanname is dat 1.000 personen in Utrecht en Breda vertoeven. De gemiddelde verblijfsduur wordt in Utrecht en Breda geraamd op achtereenvolgens vier dagen en één dag. De gemiddelde bestedingen per persoon per dag bedragen gemiddeld 40 euro. De helft zal waarschijnlijk overnachten in één van de twee gemeenten (de rest thuis of in een andere gemeente in de buurt), voor een gemiddelde prijs van 150 euro (Utrecht) en 125 euro (Breda) per persoon per nacht. Dit leidt tot een economische impact van 437.000 euro voor de gemeente Utrecht en 97.000 euro voor de gemeente Breda (tabel 3.6).

Tabel 3.6 Schatting economische impact pers, in euro's (afgerond)

	Utrecht	Breda
Aantal	1.000	1.000
Aandeel additioneel	95%	95%
Gemiddelde verblijfsduur in dagen	4	1
Gemiddelde dagbestedingen per persoon per dag (€)	40,00	40,00
Aandeel overnachters	50%	50%
Gemiddelde prijs per overnachting per persoon (€)	150,00	125,00
Economische impact	437.000	97.000

3.7 Impact projectorganisatie

Wat betreft de omvang van de totale projectbegroting, is in overleg met de opdrachtgever uitgegaan van 13 miljoen euro (tabel 3.7).⁹ Door de projectorganisatie wordt ingezet op een evenwichtige verdeling van publieke en private inkomsten (50%-50%). Voorzichtigheidshalve wordt hier uitgegaan van 60 procent publieke middelen (7,8 miljoen euro, waaronder een VWS-bijdrage van 1,5 miljoen euro) en 40 procent private middelen (5,2 miljoen euro).

Wat betreft de verdeling van de inkomsten en uitgaven over de twee gemeenten, is de aanname dat de gemeente Utrecht twee derde (met de provincie Utrecht) van de begroting op zich neemt (8,7 miljoen euro) en de gemeente Breda (met de provincie Brabant) een derde (4,3 miljoen euro). Aannames voor beide provincies zijn dat twee derde van de inkomsten uit de eigen gemeenten worden gegenereerd en dat eveneens twee derde van de uitgaven in de eigen gemeenten wordt gedaan. Hoe de inkomsten en uitgaven in de praktijk zullen worden gedaan, is anno 2017 niet eenvoudig in te schatten. Dit zal sterk samenhangen met de te werven private sponsors (wel of niet uit de eigen gemeente) en met de partners waarmee zal worden samengewerkt (o.a. communicatiebureaus, leveranciers dranghekken). Een belangrijke uitgave is de *fee* voor organisator ASO van in totaal 2,5 miljoen euro (tabellen 3.7 en 3.8). Dit bedrag vloeit naar het buitenland, de ASO houdt kantoor in Parijs, en draagt als zodanig niet bij aan de lokale en Nederlandse economie.

⁹ Mede afhankelijk van de mate waarin private organisaties zullen sponsoren kan dit worden bijgesteld naar 11,5 miljoen en 15 miljoen euro.

Tabel 3.7 Inkomsten en uitgaven projectorganisatie gemeente Utrecht, in euro's (afgerond)

Inkomsten	€	Uitgaven	€
<i>Uit gemeente</i>		<i>In gemeente</i>	
Bijdrage gemeente	3.150.000	Parcours en logistiek	1.800.000
Bijdrage bedrijfsleven gemeente	2.800.000	Organisatie en personeel	2.000.000
Subtotaal	5.950.000	Marketing en communicatie	1.000.000
		Overig	750.000
<i>Uit NL, exclusief gemeente</i>		Subtotaal	5.550.000
Bijdrage provincie	1.050.000		
Bijdrage ministerie van VWS	1.000.000	<i>In NL exclusief gemeente</i>	
Bijdrage bedrijfsleven excl. gemeente	700.000	Parcours en logistiek	200.000
Subtotaal	2.750.000	Organisatie en personeel	300.000
		Marketing en communicatie	700.000
		Overig	250.000
		Subtotaal	1.450.000
		<i>In buitenland</i>	
		Fee ASO	1.700.000
		Subtotaal	1.700.000
Totaal	8.700.000		8.700.000

Tabel 3.8 Uitgaven en uitgaven projectorganisatie gemeente Breda, in euro's (afgerond)

Inkomsten	€	Uitgaven	€
<i>Uit gemeente</i>		<i>In gemeente</i>	
Bijdrage gemeente	1.575.000	Parcours en logistiek	900.000
Bijdrage bedrijfsleven gemeente	1.400.000	Organisatie en personeel	1.000.000
Subtotaal	2.975.000	Marketing en communicatie	600.000
		Overig	400.000
<i>Uit NL, exclusief gemeente</i>		Subtotaal	2.900.000
Bijdrage provincie Brabant	525.000		
Bijdrage ministerie van VWS	500.000	<i>In NL exclusief gemeente</i>	
Bijdrage bedrijfsleven excl. gemeente	300.000	Parcours en logistiek	100.000
Subtotaal	1.325.000	Organisatie en personeel	200.000
		Marketing en communicatie	200.000
		Overig	100.000
		Subtotaal	600.000
		<i>In buitenland</i>	
		Fee ASO	800.000
		Subtotaal	800.000
Totaal	4.300.000		4.300.000

De kosten voor beveiliging zijn in de projectbegroting opgenomen. Dat geldt niet voor de politie-inzet omdat die niet wordt doorbelast. Wel is de afstemming en coördinatie inzake politie-inzet in de begroting verdisconteerd.

De economische impact die de organisatie heeft gerealiseerd, bestaat uit het saldo van inkomsten uit de gemeenten en de uitgaven in die gemeenten, verminderd met het aandeel van de subsidie van de provincie dat niet als additioneel wordt beschouwd. Per saldo is de economische impact die de projectorganisatie heeft gerealiseerd in Utrecht en Breda 700.000 euro en 125.000 (tabel 3.9). Een negatieve economische impact van een evenementenorganisatie is bij de organisatie van grote sportevenementen geen uitzondering.

Tabel 3.9 Schatting economische impact projectorganisatie, in euro's (afgerond)

	Utrecht	Breda
Uitgaven in gemeente	5.550.000	2.900.000
Inkomsten uit gemeente -/-	5.950.000	2.975.000
Aandeel bijdrage provincie niet additioneel -/-	280.000	40.000
Aandeel bijdrage VWS niet additioneel -/-	20.000	10.000
Saldo	-700.000	-125.000

Tabelnoot: Het aandeel van de provinciale bijdrage dat niet als additioneel wordt beschouwd, is voor Utrecht en Breda respectievelijk 26,7% en 7,3% omdat die proportie van de inwoners van de provincies in de betreffende gemeente woont. Het aandeel van de bijdrage van VWS dat niet als additioneel wordt beschouwd, is voor Utrecht en Breda respectievelijk 2,0% en 1,1% omdat die proportie van de inwoners van Nederland in de betreffende provincie woont.

3.8 Impact totaal

De geschatte totale economische impact voor de twee gemeenten bestaat uit de som van de impact die is gerealiseerd door de hiervoor onderscheiden actoren en uitgangspunten. Uitgaande van 390.000 bezoeken in Utrecht en 60.000 bezoeken in Breda, bedraagt de economische impact voor de twee gemeenten respectievelijk circa 11,9 en 1,6 miljoen euro (tabel 3.10).

Tabel 3.10 Schatting totale economische impact, in euro's (afgerond)

	Utrecht	Breda
Bezoekers	10.878.000	1.555.000
Renners en begeleiders	726.000	66.000
ASO en partners	499.000	6.000
Vrijwilligers	43.000	7.000
Pers	437.000	97.000
Projectorganisatie	-700.000	-125.000
Totaal	11.883.000	1.606.000

3.9 Optimalisering economische impact

Sportevenementen worden door overheden en andere betrokkenen steeds vaker gezien in het licht van hun mogelijke bijdrage aan het realiseren van economische en andere maatschappelijke doelstellingen. Lang niet al die wenselijke effecten vinden automatisch plaats. Bij het nastreven van positieve maatschappelijke effecten van sportevenementen kunnen de onderstaande strategieën kansen bieden.

Maatschappelijke impact verwijst naar uiteenlopende domeinen, van het bevorderen van sociale samenhang tot het stimuleren van een gezonde levensstijl. Doelgroepen van overheden voor het creëren van maatschappelijke impact met sportevenementen zijn meestal deelnemers, volgers (live of via de media) en lokale inwoners (voor meer informatie, zie o.a. De Boer et al., 2013; Hover et al., 2014; Hover et al., 2016 en Hover & Stam, 2017). Hierna zijn dertien strategieën voor het realiseren van positieve maatschappelijke impact met sportevenementen benoemd. Zie Hover & Stam (2017) voor aanvullende informatie hierover.

1. Ontwikkel een onderscheidend concept en sluit aan bij ambitie van stad en regio;
2. Leg accent op een type maatschappelijke impact en doelgroep;
3. Betrek actief de lokale gemeenschap;
4. Organiseer aanpalende activiteiten en benoem doelen;
5. Benoem verantwoordelijken voor de aanpalende activiteiten en de beoogde impact en *legacy*;
6. Creëer ontmoetingsplaatsen;
7. Creëer een festivaleffect (creëren van een algemene feestelijke sfeer, minder sportgericht);
8. Zet in op niet-sporters;
9. Focus op deelnemers en bezoekers uit andere provincies en het buitenland;
10. Verleiden, vertragen en verblijven (toeristen verleiden tot meerdaags bezoek, arrangementen);
11. Investeer in kennis over doelgroepen van het evenement;
12. Promoot openbaar vervoer en de fiets;
13. Ga duurzaam te werk (o.a. *paperless*).

3.10 Conclusie

De economische impact van de Vuelta wordt voor de gemeenten Utrecht en Breda geraamd op respectievelijk 11,9 en 1,6 miljoen euro. Het gros van die impact wordt gerealiseerd door bezoekers. Wat in deze economische impact niet is verdisconteerd, maar wat wel in ogenschouw genomen dient te worden bij het opmaken van de 'economische balans', is de media-aandacht c.q. -waarde. De Vuelta is een garantie voor internationale media-aandacht in 190 landen en honderdduizenden volgers op sociale media (ASO, 2016). Ofschoon baten als gevoelens van trots en plezier niet tot de economische opbrengsten worden gerekend, hebben ook deze effecten hun maatschappelijke waarde.

4. Conclusie

Tot besluit wordt in dit hoofdstuk de conclusie kort verwoord. De tweeledige doelstelling van dit onderzoek is: 1) het meten van het draagvlak, de houding ten aanzien van het evenement en de bezoekenintentie onder de bewoners van de provincies Utrecht en Brabant en 2) het schatten van de economische impact van de Vuelta in 2020 voor de gemeente Utrecht en voor de gemeente Breda.

Ongeveer twee derde van de inwoners van de provincies Utrecht (61%) en Brabant (64%) steunt dat in de provincie regelmatig grote sportevenementen plaatsvinden. Drie kwart van de inwoners van de provincies (Utrecht 69%, Brabant 77%) is trots wanneer in de provincie grote sportevenementen worden georganiseerd. Inwoners van de steden Utrecht en Breda zijn iets positiever ten opzichte van grote sportevenementen dan de andere inwoners van de provincies Utrecht en Brabant.

Er is een vrij stevig draagvlak voor de organisatie van de Vuelta onder de inwoners van beide provincies. Bijna de helft van de inwoners van de provincies Utrecht en Brabant steunen het organiseren van de Vuelta in 2020. Ruim een derde van de inwoners staat hier neutraal tegenover (Utrecht 36%, Brabant 38%). Aanvullende activiteiten zoals side-events worden belangrijk gevonden: circa twee derde van de inwoners van de beide provincies acht dit van belang.

De extra bestedingen die als direct gevolg van de Vuelta naar verwachting in de gemeenten Utrecht en Breda worden gedaan, zijn achtereenvolgens 11,9 miljoen en 1,6 miljoen euro. Naast deze economische impact is er extra impact in andere Utrechtse en Brabantse gemeenten, bijvoorbeeld vanwege onvoldoende slaappleatscapaciteit in logiesaccommodaties in Utrecht en Breda. De economische impact wordt grotendeels door bezoekers gerealiseerd.

De gemeenten Utrecht en Breda en de bijbehorende provincies overwegen samen 6,3 miljoen euro in de Vuelta 2020 te investeren. Utrecht 4,2 miljoen euro en Brabant 2,1 miljoen euro. Bij het beantwoorden van de vraag of het evenement deze publieke investeringen waard is, dient niet alleen de verwachte economische impact in ogenschouw genomen te worden. Ook de gegarandeerde internationale media-aandacht is van belang, net als te verwachten sociale effecten zoals gevoelens van plezier en trots. Daarnaast kunnen op de langere termijn positieve effecten optreden, bijvoorbeeld het aantrekken van toeristisch dagbezoek, al is daarvoor geen garantie te geven. Tot slot kunnen wenselijke maatschappelijke effecten - waaronder economische - met de juiste strategische inbedding, passende extra activiteiten en sterke partners, worden gestimuleerd.

Literatuur

ASO (2016). *Key figures La Vuelta '16. 71st edition - August 20 to September 11, 2016.*

Boer, W.I.J. de, Gerritsen, E., Klerk, M.M.Y. de, Wetering, H. van de & Wijn, C. (2013). *Maak van je evenement een A-merk!. Handreiking voor het vergroten van de economische spin-off van evenementen.* Arnhem: Hogeschool Arnhem-Nijmegen/BMC.

Bottenburg, M. van, Dijk, B., Hover, P., Bakker, S., Smits, F. & Slender, H. (2015). *Evaluatie Le Grand Départ Utrecht 2015.* Utrecht: Universiteit Utrecht.

Dijk, B., Bekhuis, H., Schoemaker, J., Janssen, L., Pater, M. de & Boer, W.I.J. de (2016). *Evaluatie Giro Gelderland 2016.* Nijmegen: Hogeschool van Arnhem en Nijmegen.

Gemeente Breda (2017). *Sportevenementen, Vuelta 2020 naar Breda? Conceptresultaten 9 oktober 2017.* Breda: Gemeente Breda, Onderzoek en Inzicht.

Gemeente Utrecht (2017). *Bewonerspanel Septemberpeiling Sportevenementen.* Utrecht: Gemeente Utrecht.

Hogeschool van Rotterdam & MeerWaarde (2010). *Economische impact Le Grand Départ du Tour de France 2010 Rotterdam.* Rotterdam: Hogeschool van Rotterdam.

Hover, P. & Bakker, S. (2015). *Grand Départ Utrecht 2015. Economische impact en beleving.* Utrecht: Mulier Instituut.

Hover, P., Dijk, B., Breedveld, K., Eekeren, F. van & Slender, H. (2016). *Creating social impact with sport events.* Utrecht: Mulier Institute/Utrecht University.

Hover, P. & Stam, N. (2017). *Naar Brabantse sportevenementen met maatschappelijke impact.* Utrecht: Mulier Instituut.

Hover, P., Straatmeijer, J., Breedveld, K. & Cevaai, A. (2014). *Sportevenementen in Nederland. Over sportevenementen en hun maatschappelijke betekenis.* Utrecht/Nieuwegein: Mulier Instituut/Arko Sports Media.

Unipublic (z.d.). *Presentacion official start 2020.*

Bijlage 1 Vragenlijst en onderzoeksverantwoording

Vragenlijst

De provincie <Scripter: load Provincie> heeft de ambitie om in de provincie één of meerdere etappes van de internationale wielervedstrijd Ronde van Spanje (Vuelta) te organiseren in 2020. We stellen u graag een aantal vragen over het organiseren van grote sportevenementen en de Vuelta.

A De provincie

Basis: allen

A01 [S] In hoeverre bent u het eens met het beleid van de provincie <Scripter: load provincie> om regelmatig grote sportevenementen naar de provincie te halen?

1. Helemaal mee eens
2. Mee eens
3. Neutraal
4. Oneens
5. Helemaal mee oneens
99. Weet niet/geen mening

Basis: allen

A02 [S] In welke mate bent u er trots op dat er in de provincie <Scripter : load provincie> grote sportevenementen plaatsvinden ?

1. Erg trots
2. Een beetje trots
3. Niet erg trots
4. Helemaal niet trots
5. Weet niet/geen mening

Basis: allen

A03[S per statement] Kunt u aangeven in hoeverre u het eens of oneens bent met de onderstaande stellingen?

- Grote internationale sportevenementen dragen bij aan de promotie van de provincie <Scripter: load provincie>.
- Als er geen grote internationale sportevenementen in de provincie <Scripter: load provincie> georganiseerd zouden worden, zou ik die erg missen.
- Grote internationale sportevenementen doen mij niets.
- Door de Nederlandse successen in het wielrennen ben ik wielervedstrijden als de Ronde van Spanje (Vuelta), de Ronde van Frankrijk (Tour) en de Ronde van Italië (Giro) meer gaan volgen.

Antwoorden:

- Helemaal mee eens
- Mee eens
- Neutraal
- Oneens
- Helemaal mee oneens
- Weet niet/geen mening

Basis: allen

B01 [S] In welke mate zou u het steunen of afwijzen wanneer de wielervedstrijd Ronde van Spanje (Vuelta) in 2020 in de provincie <scripter: load provincie> georganiseerd zou worden?

1. Sterk steunen
2. Steunen
3. Neutraal
4. Afwijzen
5. Sterk afwijzen
99. Weet niet/geen mening

Basis: allen

B02 [M] [R] Bent u van plan de wielervedstrijd Ronde van Spanje (Vuelta) in de provincie <scripter: load provincie> te gaan bezoeken en/of volgen in de media, mochten in 2020 in <load provincie> één of meerdere etappes worden georganiseerd?

Meerdere antwoorden mogelijk

1. Ja, het evenement zelf bezoeken [F]
2. Ja, volgen op televisie
3. Ja, volgen op radio
4. Ja, volgen in kranten
5. Ja, volgen op internet en/of sociale media
6. Nee, ik ga het evenement niet bezoeken en niet volgen [S] [F]
99. Weet ik (nog) niet [S] [F]

Basis: C01 = 6 Respondenten die het evenement niet bezoeker en niet volgen

B03 [M] [R] Waarom bent u niet van plan de wielervedstrijd Ronde van Spanje (Vuelta) in 2020 te gaan bezoeken en/of te volgen, mochten in <load provincie> één of meerdere etappes worden georganiseerd?

Meerdere antwoorden mogelijk

1. Niet te combineren met werk/gezin
2. Verwacht geen Nederlandse topprestaties
3. Te ver reizen
4. Houd niet van sport
5. Houd niet van wielrennen
6. Anders, namelijk [O] [F]
99. Weet niet/geen mening [S] [F]

Basis: allen

B04 [M, with a maximum of 3] [R] Rondom de wielervedstrijd Ronde van Spanje (Vuelta) kunnen extra activiteiten worden georganiseerd. Welke onderwerpen/activiteiten zijn volgens u belangrijk, mocht de Vuelta in 2020 in de provincie <scripter: load provincie> georganiseerd zou worden?

Maximaal 3 antwoorden mogelijk

1. Sportieve activiteiten
2. Culturele activiteiten
3. Activiteiten op scholen
4. Aandacht voor duurzaamheid
5. Promotie van de fiets

- 6. Aandacht voor geschiedenis Nederland-Spanje
- 7. Anders, namelijk [F] [O]
- 8. Extra activiteiten vind ik onnodig [F] [S]
- 99. Weet niet/geen mening [S] [F]

Basis: allen

B05 [S] Verwacht u wel of geen voordelen van het organiseren van de wielervedstrijd Ronde van Spanje (Vuelta) voor de provincie <scripter: load provincie>?

- 1. Ja, ik verwacht voordelen, namelijk [O]
- 2. Nee, ik verwacht geen voordelen
- 99. Weet niet/geen mening

Basis: allen

B06 [S] Verwacht u wel of geen nadelen van het organiseren van de wielervedstrijd Ronde van Spanje (Vuelta) voor de provincie <scripter: load provincie>?

- 1. Ja, ik verwacht nadelen, namelijk [O]
- 2. Nee, ik verwacht geen nadelen
- 99. Weet niet/geen mening

C Sporten

Basis: allen

C01 [S] Hoe vaak heeft u in de afgelopen 12 maanden aan wielrennen, toerfietsen of mountainbiken gedaan? Geef het antwoord dat het dichtst bij uw situatie in de buurt komt

- 1. In de afgelopen 12 maanden
- 2. Niet in de afgelopen 12 maanden gedaan, maar in het verleden wel
- 3. Nog nooit gedaan

Basis: allen

**C02 [S] In welke mate volgt u de wielersport in de media?
Kiest u het best passende antwoord.**

- 1. Vaak
- 2. Regelmatig
- 3. Soms
- 4. Nooit

Basis: allen

C03 [S] Heeft u in 2015 de eerste etappe (Utrecht-Utrecht) of tweede etappe (Utrecht-Neeltje Jans) van de Tour de France bezocht?

- 1. Ja
- 2. Nee

Basis: allen

C04 [O] Heeft u nog opmerkingen over de organisatie van de wielervedstrijd Ronde van Spanje (Vuelta) in de provincie <scripter: load provincie>?

Onderzoeksverantwoording

Methode

- Online vragenlijst
- 13 vragen
- 4 minuten

Veldwerk

- 12 september 2017 -18 september 2017
- Uitnodigingen: 3.695
 - Brabant: 1.845
 - Utrecht: 1.850
- Inge vulde vragenlijsten: 2.128
 - Brabant: 1.112
 - Utrecht: 1.016
- Responspercentage: 58%
 - Brabant: 60%
 - Utrecht: 55%

Steekproef

- Uitgevoerd door GfK OnePanel
- Inwoners van provincies Brabant en Utrecht, 16+
- Representatief voor geslacht*leeftijd*opleiding*regio

Bijlage 2 Toelichting economische impact

De economische impact heeft betrekking op extra bestedingen als gevolg van het plaatsvinden van het evenement. Het gaat om bestedingen tijdens (soms ook kort na) het evenement. Een mogelijk economisch effect op de langere termijn (bijvoorbeeld een groei van de toeristenstroom) is dus niet in dit bedrag verdisconteerd.

De economische impact van een evenement wordt beïnvloed door het geografisch gebied dat bij het onderzoek centraal staat. Doorgaans wordt de impact lager naarmate de regio groter is. De economische impact van een evenement in de stad Utrecht is voor de provinciale hoofdstad altijd hoger dan voor de provincie Utrecht.

Bij de beoordeling van de economische impact, is het van belang te onderkennen dat een alternatieve investering een ander rendement vertegenwoordigt. De publieke middelen die zijn gemoeid met het evenement, kunnen bijvoorbeeld op een andere manier worden besteed. Dit betreft niet alleen de financiële investering, maar ook de uren die ambtenaren (o.a. gemeente, politie) aan de lobby, organisatie en afronding van het evenement hebben besteed.

Bij de economische impact wordt meestal geen *crowding out* verrekend (evenementenbezoekers verdringen lokale inwoners en andere toeristen). Het optreden van dit verschijnsel kan te maken hebben met verwachte drukte of verhoging van prijzen van hotelkamers en andere verblijfsaccommodaties. Verdringing heeft een negatief effect op de economische impact (die gericht is op de korte termijn). Of verdringing op de langere termijn een nadelige uitwerking heeft, is afhankelijk van het gedrag van personen die de betreffende regio hebben gemeden: zien zij af van een bezoek of plannen zij hun bezoek op een ander moment?

Bijlage 3 Berekening economische impact bezoekers

Tabel B3.1-I Specificaties berekening economische impact bezoekers, in euro's

<i>Bezoekers</i>		Utrecht	Breda
Bezoekers en bezoeken	Ploegenvoorst	15.000	0
	Proloog	225.000	0
	Eerste etappe	100.000	0
	Tweede etappe	0	70.000
	Bezoeken	340.000	70.000
	Bezoekers	272.000	70.000
Aandeel bezoekers naar herkomstregio (%)	Inwoners	40%	30%
	Inwoners NL	52%	55%
	Buitenlanders	8%	15%
Aantal bezoekers naar herkomstregio	Inwoners	109.000	21.000
	Inwoners NL	141.000	39.000
	Buitenlanders	22.000	11.000
Aandeel additionele bezoekers (%)	Inwoners	0%	0%
	Inwoners NL	70%	70%
	Buitenlanders	65%	75%
Aantal additionele bezoekers	Inwoners	0	0
	Inwoners NL	99.000	27.000
	Buitenlanders	14.000	8.000
Totaal aantal additionele bezoekers		113.000	35.000
<i>Uitgaven additionele bezoekers totale verblijf (excl. overnachten)</i>			
Gemiddelde verblijfsduur additionele bezoekers (dagen)	Inwoners	0	0
	Inwoners NL	1,5	1,0
	Buitenlanders	2,1	1,0
Gemiddelde uitgaven additionele bezoekers per dag (€)	Inwoners	0	0
	Inwoners NL	23,00	23,00
	Buitenlanders	43,00	43,00
Uitgaven additionele bezoekers (€)	Inwoners	0	0
	Inwoners NL	3.416.000	621.000
	Buitenlanders	1.264.000	344.000
Gemiddelde verlenging (dagen)	Inwoners	0	0
	Inwoners NL	1,1	0,5
	Buitenlanders	1,6	0,5
Totaal daguitgaven additionele bezoekers (€)		8.148.000	1.448.000

Tabel B3.1–II Specificaties berekening economische impact bezoekers, in euro's

<i>Uitgaven overnachtingen additionele bezoekers in Utrecht/Breda</i>			
Aandeel overnachters in Utrecht/Breda onder additionele bezoekers (%)	Inwoners	0%	0%
	Inwoners NL	15%	5%
	Buitenlanders	40%	20%
Aantal overnachters in Utrecht/Breda onder additionele bezoekers	Inwoners	0	0
	Inwoners NL	15.000	1.350
	Buitenlanders	6.000	1.600
Gemiddelde overnachtingsduur additionele bezoekers (overnachtingen)	Inwoners	0	0
	Inwoners NL	2,1	1,0
	Buitenlanders	2,9	1,0
Gemiddelde uitgaven per overnachting per additionele bezoeker (€)	Inwoners	0,00	0,00
	Inwoners NL	38,00	35,00
	Buitenlanders	50,00	45,00
Aandeel overnachtingen additionele bezoekers in gemeenten Utrecht/Breda	Inwoners	0%	0%
	Inwoners NL	90%	90%
	Buitenlanders	90%	90%
Gemiddelde verlenging additionele bezoekers (nachten)	Inwoners	0	0
	Inwoners NL	1	0
	Buitenlanders	1	0
Totaal uitgaven overnachtingen additionele bezoekers in gemeenten		2.730.000	107.000

Herculesplein 269 | 3584 AA Utrecht | Postbus 85445 | 3508 AK Utrecht
T +31 (0)30 721 02 20 | info@mulierinstituut.nl | www.mulierinstituut.nl